

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/08/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/08/2022

Σελίδα: 1

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΗΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/08/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/08/2022

Σελίδα: 35

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΚΩΝΑ

Στρατηγική αναδίπλωσης

Το πρώτο πεδίο ανάπτυξης του νέου γεωτρύπανου της Τουρκίας θα αφορά – ανακοίνωσε πρόσφατα ο πρόεδρος Ερντογάν – γεώτρηση εντός των τουρκικών χωρικών υδάτων απέναντι από τον κόλπο της Αττάλειας. Είναι ενδιαφέρον, αν και αναμενόμενο, ότι η ανακοίνωση αυτή προκάλεσε την οργή του εμπνευστή της «Γαλάζιας Πατρίδας» Τζιχάντ Γιαϊτζί που θεώρησε ότι με τον τρόπο αυτό ο πρόεδρος Ερντογάν όχι μόνο δεν υποστηρίζει πραγματικά και στο πεδίο το τουρκικό δόγμα, αλλά πολύ περισσότερο αποδέχεται τον Χάρτη της Σεβίλλης, δηλαδή την προσπάθεια της Ελλάδας να αποκλείσει την Τουρκία – μέσω της σύνδεσης της ελληνικής και της κυπριακής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) – στον κόλπο της Αττάλειας. Ας σημειωθεί, παρεμπιπτόντως, ότι σύμφωνα με το σύνολο σχεδόν του πολιτικού, δημοσιογραφικού και ακαδημαϊκού κατεστημένου στην Τουρκία ο Χάρτης της Σεβίλλης εξηγεί – αν όχι δικαιολογεί – την επίσημη υιοθέτηση του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας» από την τουρκική κυβέρνηση (συναφείς και οι σχετικές επιστολές του Μόνιμου Αντιπροσώπου της Τουρκίας στον ΟΗΕ).

Βεβαίως το τουρκικό γεωτρύπανο δεν θα περιοριστεί στη συγκεκριμένη περιοχή. Όμως η πρώτη αυτή φάση ανάπτυξής του υπό καθεστώς διεθνούς νομιμότητας προσφέρει στον τούρκο πρόεδρο συγκεκριμένα οφέλη: την επιβεβαίωση – εάν όχι ενίσχυση – στο εσωτερικό της εικόνας ενός ηγέτη που με πράξεις επιδιώκει να επιτύχει για τη χώρα του την αναγκαία ενεργειακή αυτόρκεια: ένα σταθερό περιβάλλον εντός του οποίου θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί έτι περαιτέρω η ιδιαίτερα επιτυχής και προσοδοφόρα – λόγω των κυρώσεων στη Ρωσία – για τη χειμαζόμενη τουρκική οικονομία τουριστική περίοδος. Προσφέρει επίσης τον χρόνο και κυρίως τις συνθήκες σχετικής σταθερότητας, την οποία υποστηρίζει μια μετριοπαθής (αν και μόνο στην πράξη και όχι στη ρητορική) συμπεριφορά, που είναι απαραίτητες προκειμένου να διαπραγματευτεί με τη Δύση, κυρίως τις ΗΠΑ, τα σημαντικά και «ζέοντα» – αλλά ακόμη ανοικτά – ζητήματα της ενίσχυσης των εξοπλισμών της (αγορά και αναβάθμιση αμερικανικών μαχητικών F-16).

Ο τούρκος πρόεδρος γνωρίζει

πώς να δοκιμάζει τις αντοχές και τα όρια των διεθνών παικτών (μικρών, μεσαίων και μεγάλων), αλλά δείχνει ταυτόχρονα, έστω και αργά, να μαθαίνει ότι δεν είναι προς το συμφέρον του να ξεπεράσει αυτά τα όρια. Γνωρίζει ότι ο γεωπολιτικός ρόλος της Τουρκίας έχει σημαντικά ενισχυθεί μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία – λαμβάνοντας μάλιστα τα εύσημα και από τις δύο πλευρές της σύγκρουσης (!) αλλά και τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ για τον ρόλο της στην αντιμετώπιση της διαφαινόμενης επισιτιστικής κρίσης –, ωστόσο αντιλαμβάνεται και τους περιορισμούς που εξακολουθούν να ισχύουν στη γεωπολιτική της αναβάθμιση (βλέπε άρθρο μας «Περιορισμοί στην ευκαιρία αναβάθμισης της Τουρκίας», «ΤΑ ΝΕΑ», 14/5/2022). Πράγματι, η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία κατέστησε τα θολά μηνύματα του παρελθόντος εκ μέρους των ΗΠΑ και της Γερμανίας περισσότερο καθαρά και σαφή όσον αφορά την ανοχή τους έναντι παράνομων, επιθετικών και προκλητικών συμπεριφορών της Τουρκίας εναντίον συμμάχων ή/και εταίρων. Αλλά και οι στρατηγικοί χαρακτήρα συμμαχίες της Ελλάδας με τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και το Ισραήλ που πρόσφατα «μεταφράστηκαν» σε κοινές ασκήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο έστειλαν ακόμη ισχυρότερα αποτρεπτικά μηνύματα. Οι διεθνείς και περιφερειακές συνθήκες δεν είναι σήμερα επιδεκτικές σε ανάλογη με τη μακρά κρίση του 2020 συμπεριφορά εκ μέρους της Τουρκίας.

Τα παραπάνω δεν σημαίνουν βεβαίως εγκατάλειψη της στρατηγικής «εξαναγκαστικής διπλωματίας» που ακολουθεί η Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο. Όμως η αποχή από προκλητική και επιθετική (στην πράξη) συμπεριφορά στην περιοχή αξιολογείται σήμερα από τον Ερντογάν ως αναγκαία προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικότερη διαχείριση σημαντικότερων για εκείνον διακυβευμάτων, όπως – μεταξύ άλλων – το μέλλον των σχέσεων της Τουρκίας με τη Δύση και τη Ρωσία και η επίτευξη στρατηγικής αυτονομίας.

Ο Παναγιώτης Τσακώνας είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Σπουδών Ασφάλειας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του προγράμματος ασφάλειας στο **ΕΛΙΑΜΕΤ**